No. 23. 1846.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,40; franco door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 20 AUGUSTUS.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 Augustus.

De gouverneur-generaal van Oost-Indië was naauwelijks in zijn gouvernement aan wal gestapt, of hij had zich tot over de ooren in het godsdienstig geschil geworpen. Hij was de dupe van die hem omgaven.

Het interimair bestuur, van het hoofd tot de teenen met vijandige gezindheid doortrokken, had een aanvang gemaakt, om de katholijke geestelijkheid bij haar verblijf op Java, door alle mogelijke kleingeestige aanmatigingen te kwellen. Dan het had te veel takt, om de zaken tot een uiterste te brengen, dat eene uitbarsting moest volgen, als welke wij nu betreuren en laken. Het had alléén alles voorbereid, om den gouverneur-generaal, die niet zeer welkom was, onmiddellijk in dien schakel van hekelarijen op te vangen, in de hoop, dat hij door zijne voortvarende onvoorzigtigheid met Mgr. Grooff, ook zich zelven zoude verbannen. De gouverneur was onnoozel genoeg, om zich met gesloten oogen aan die schijnvrienden te vertrouwen, en den weg in te gaan, dien zij hem aanwezen. Hij werd daarin vooral door twee redenen geleid. Hij had vooreerst in zijne denkwijze een prikkel van onverdraagzaamheid, die hem de gelegenheid aangenaam moest doen zijn, welke hem werd aangeboden, om een katholijk Bisschop teregt te zetten, vooral omdat die Bisschop niet goed vond, in de magt van den gouverneur eene soort van almagt te erkennen, welke God alléén toekomt. Indien hij, hier te lande, geen katholijk minister naast zich kon dulden, hoe zou hij, gouverneur-generaal, dáár een onafhankelijk Bisschop naast zich hebben kunnen gedogen? Er zijn lieden, die, wanneer zij eenmaal eene zekere hoogte bereikt hebben, duizelig worden. Behoort de gouverneur ook onder dezulken?

Dan niet slechts door zijne vooroordeelen is de gouverneur geleid geworden in zijne buitensporige magtspleging. Hij heeft ongetwijfeld een bewijs willen leveren zijner fijn berekenende politiek. Als men zich nu herinnert, hoe groot een diplomaat hij zich in België getoond had, dan zal men ligtelijk, *à priori* reeds, kunnen beoordeelen, wat daarvan te wachten was.

De nieuwe gouverneur had behoefte aan populariteit; want zijne benoeming was in den Oost niet aangenaam geweest. Op hem rustte derhalve eerst en vooral de verpligting, om zich aan zijne onderhoorigen welgevallig te maken. Een man van doorzigt en vernuft zou daarheen gestreefd hebben door lieftalligheid van omgang, regtvaardigheid in administratie, en het beramen van nuttige populaire maatregelen. Zoo niet de oppergezagvoerder-financier. Zoodra hij de hem omgevende passiën gerigt zag tegen Mgr. Grooff, in plaats van tegen hem zelven te zijn gescherpt, greep hij die aan als een hefboom, waardoor hij zich op het toppunt van populariteit kon verheffen. Dat Mgr. Grooff in zijn verhevene betrekking een man was, heilig door zijne bediening, heilig door een traktaat van twee onafhankelijke mogendheden; dat eene beleediging, hem aangedaan, terugviel op het opperhoofd der Kerk, welke in alle geval voldoening eischt; dat de godsdienstkwestiën vol zijn van onheilzame gevolgen, die niet zelden ten grondslag liggen aan den ondergang der staten; dat, met één woord, zijne raadslieden, in hunnen ijver tegen de Katholijken in den Oost, misschien geen ander hoofdzakelijke drijfveer hadden, dan den gouverneur-generaal te brengen op een weg, die met de verjaging van Mgr. Grooff ook misschien zijnen val moest veroorzaken, aan dat alles heeft hij niet het minste gedacht. Het is duidelijk uit al wat er over de zaak is openbaar gemaakt, dat de gouverneur in éénen ijver is doorgestormd, zonder beginselen of gevolgen in overweging te nemen, alleen peinzend op hetgeen hem, gouverneur, kon strekken tot verheffing in magt, zoowel in zijne eigene oogen als in die der publieke opinie. Het kon niet anders of zulk een man moest van de eene dwaasheid in de andere vervallen. En ware hij van een hevig karakter geweest, gelijk hij nu slechts ambitiëus is, dan had hij den waardigen Bisschop even goed aan den schandpaal van het schavot kunnen ophangen, als hij het nu heeft kunnen oorbaar vinden hem te verbannen. Wij ijssen bij dit denkbeeld, en toch, wat wij zeggen is zeer waarschijnlijk!

Wij maken van dat alles minder een verwijt tegen den gouverneur-generaal, dan tegen den minister, die hem zond. Het is de schuld niet van gene, dat hij niet beter bedeeld is met hetgeen voor een staatsman wordt vereischt; maar de minister heeft schuld, die zich niet beter bekend maakt met hem, die hij met zulke gewigtige betrekkingen bekleedt. Wij vragen het, is het geoorloofd, de belangen van het land, — en zeker, die belangen zijn hier groot; want van de koloniën hangt ons bestaan af! — toe te vertrouwen aan de grillen van een man, die met goede bedoelingen in staat is, de grootste onheilen te berokkenen?

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, 19 Augustus.

Tot dus verre hebben wij het stilzwijgen bewaard betreffende het rampzalig voorval, waarin een der kapellanen van de gemeente te Groenlo beschuldigd wordt de hoofdrol te hebben vervuld. Wij hebben er van gezwegen, omdat het geheel en al strijdig is met onze inzigten, aan euveldaden, door wie ook gepleegd, eene publiciteit en populariteit te geven, die geen ander gevolg kan hebben, dan het groote publiek al meer en meer gemeenzaam te maken met het kwaad en daardoor te verontreinigen. Sinds wij echter ook in buitenlandsche bladen (o. a. in *la Patrie* van 13 Aug.) het bedoelde geval met geene mindere gretigheid geëxploiteerd zagen, dan in onze binnenlandsche, hebben wij het van onzen pligt geacht, rakende deze treurige aangelegenheid, eenige weinige woorden in het midden te brengen.

Met eene hatelijke voorbarigheid, alsof men ijverig hoopt, dat de aangeklaagde toch moge schuldig bevonden worden — wat zeker niet van een goed geplaatst hart getuigt! — hebben de hollandsche berigtgevers, en op hun voorbeeld ook de buitenlandsche, de zaak zoodanigerwijze voorgesteld, dat zij daaruit meenden te moeten besluiten tot de schuldpligtigheid van den aangeklaagde. Daar zijn zelfs straatliedjes in omloop, waarin die schuldpligtigheid boven allen twijfel verheven wordt, en gevolgtrekkingen daaraan worden ontleend, die in verre mate honend zijn. Wij voor ons willen ons in geene beschouwingen, betreffende de zaak zelve, inlaten: wij willen de regterlijke uitspraak niet vooruitloopen. Wij wenschen hartelijk, dat de aangeklaagde onschuldig zij; maar willen zelfs den schijn vermijden van de misdaad, *omdat een priester ze zou gepleegd hebben*, onder bescherming te nemen. Dit alleen willen wij slechts aanstippen, dat de schuld tot heden op verre na niet *bewezen* is; en dat het derhalve aan niets anders kan toegeschreven worden, dan aan ligtzinnigheid, of aan de vervoering van den haat, aldus, zonder bewijs, den aangeklaagde als schuldig in de publieke opinie te brandmerken.

Men meldt ons van de oevers van den Rijn het volgende:

»Sedert meer dan vier jaren hebben de Katholijken der Rijn-provinciën alle mogelijke moeite aangewend ter bekoming van een katholijk dagblad, en ofschoon de achtingswaardigste personen hunnen waarborg aanboden, wees het gouvernement echter ieder aanzoek deswege van de hand. Wat meer is, in plaats van een katholijk dagblad, rigtte het gouvernement te Keulen eene protestantsche courant op, onder directie van een heer uit Berlijn, wien men met den titel en het tractement (1500 fl.) van een professor der universiteit van Bonn begiftigde. Van dien tijd af werden de klagten der Katholijken van dag tot dag al dringender. Eindelijk ontving het gouvernement voor eenigen tijd, naar men zegt, eene vertrouwelijke nota deswege van den Prins von Metternich. De minister Eichhorn maakte daarop terstond door zijne dagbladen bekend, dat het gouvernement voornemens was, twee half-officiëcle dagbladen op te rigten, namelijk een protestantsch blad te Berlijn, en een katholijk blad in de Rijn-provinciën. Het katholijk dagblad zal, zoo drukten de ministeriëele organen zich uit, door de Bisschoppen en den katholijken adel beschermd en door hun invloed ondersteund worden. Doch in plaats hiervan zendt men ons van Berlijn den geheimraad Bruggeman (een naam-Katholijk), om de zaak op touw te zetten. Hij begon met zich tot eenige Katholijken en tot de Hermesianen te wenden, en verkondigde overal, dat de adel en de geestelijkheid zijn plan begunstigden; maar bij deze werd hem overal, zoo als men zegt, de deur voor den neus gesloten, en de heer Bruggeman keerde eensklaps naar Berlijn terug, zonder eenig besluit genomen te hebben, en zonder zelfs de bijeenkomst der medewerkers aan het dagblad af te wachten, welke hij te Keulen had ontboden.

»De Katholijken in de Rijnprovinciën willen geene bastaard-bladen meer; die hebben zij genoeg in de Couranten van Elberfeld, Barmen, Keulen, enz., enz., maar zij begeeren, het koste wat het wil, een vertrouwd orgaan, door hetwelk zij hunne innige wenschen kunnen uitstorten, en waardoor zij zich kunnen verdedigen tegen de kwaadwilligheid der onkatholijke bladen, welke door de regering worden ondersteund en beschermd. Ons ontbreekt een »*Tablet*," een »*Univers*," een »*Tijd*;" wij moeten ten minste de vrijheid hebben van ons te verdedigen, wanneer ons in geweten de bevoegdheid ontbreekt, om anderen te beleedigen, zoo als die lasterlijke dagbladen zich het regt aanmatigen, van ons te beleedigen. Wij moeten zoo wel de vrijheid hebben van de katholijke, als de onkatholijke bladen van het buitenland te lezen. Men moet geen driemaal hooger zegelregt heffen van de goede »*Augsburger Post-Zeitung*," dan men zich voor het bastaard-blad, de »*Allgemeine Augsburger Zeitung*" laat betalen; de niet orthodoxe »*Kölln. Zeitung*" moet niet minder port gelden, dan de goede »*Rhein u. Mösel-Zeitung*;" het is billijk, dat, voor de Katholijke boeken, tijdschriften en dagbladen, ook Katholijken tot de censuur behooren, enz., enz.

»Zie hier alzoo eenige bijzonderheden, die u in staat stellen, een blik te werpen op den toestand der katholijke pers in de katholijke Rijnprovinciën, alwaar de ambtenaren de protestantsche leer belijden.

»De zaak van onze kleine seminariën gaat niet vooruit. Te Paderborn zal men een *Convict* openen, d. i. een huis, alwaar voor de studenten, die den leercursus van het gouvernements-collegie waarnemen, dagelijks de maaltijd wordt bereid. De directeur van dat *Convict* is door het gouvernement benoemd. Gij ziet, dat men er nog ver af is, van een »klein seminarie" te kunnen spreken."

Den 12 Augustus ll. heeft te London eene openbare vergadering plaats gehad, waar de grondslagen zouden gelegd worden van een genootschap, dat zich ten doel stelt: de afschaffing bevorderlijk te zijn der lijfstraffen bij het leger en de vloot. Alweêr een bewijs ten blijke van den *public spirit* in Engeland. Pas heeft er eene discussie plaats gehad, in de kamer der Lords, waaruit het voornemen der regering bleek, om de stokslagen in eere te houden bij het leger, of oogenblikkelijk sluiten zich eenige krachtige mannen aan, ongetwijfeld weêr met

geen [illegible] doet, dan met dat, van het land te doen protesteren tegen de handelwijze der regering te dien aanzien; — en, wetende hoe wel doordacht en ernstig uitgevoerd de maatregelen steeds zijn, welke zulke genootschappen gewoonlijk aanwenden ter verwezenlijking van hunne plannen, laat het geen twijfel over, of de billijke wensch van het volk zal andermaal den triomf behalen.

Bij Besluit van Z. M. van den 15 dezer, (zie *Staats-Courant van heden*) worden op den 6 September eerstkomende buiten koers gesteld de daalders of stukken van een gulden vijftig cents en van vijf schellingen; zullende van dingsdag den 1 tot en met zaturdag den 5 derzelve maand September, alsmede nog op maandag en dingsdag den 7 en 8 dier maand, gelegenheid tot derzelver inwisseling worden gegeven. Behalve bij de Nederlandsche Bank, zal de inwisseling plaats hebben bij al de agenten der schatkist, welke voor de ingetrokken specie, bij ongenoegzaamheid hunner kassen, zullen afgeven bewijzen op de Nederlandsche Bank, te Amsterdam, bij vertoon aldaar betaalbaar als boven vermeld, of bewijzen bij het Agentschap zelf, mede in dier voege betaalbaar, vijf dagen na dato, en zulks naar keuze, door de belanghebbenden bij de inwisseling der buiten koers gestelde specie te doen.

In Europa telt men slechts 4000 millioen aan gemunt geld, en hierop is een krediet en circulatie van ruim zestig duizend millioen in papier gebaseerd. De openbare schuld rekent hieronder voor veertig duizend millioen, terwijl banknoten voor de overige twintig duizend millioen in omloop zijn. (*N. R. C.*)

's GRAVENHAGE, 18 Augustus. H. M. de Koningin is gisteren avond omstreeks half negen ure per extra spoortrein, in volmaakten welstand van Soestdijk alhier aangekomen.

— Gisteren middag was er diner ten hove, waarbij 's Konings ministers en de leden van het corps diplomatiek tegenwoordig waren.

— Men verneemt nader, dat H. M. de Koningin-weduwe van Groot-Brittanje tegen den 24 dezer alhier wordt verwacht. Ook ziet men de spoedige komst in de residentie te gemoet van de Prinses van Wurtemberg en van de Grootmeesteresse van het paleis des Konings van Frankrijk, Madame la Marquise de Dolomiens.

— Aanstaande Donderdag, Vrijdag en Zaturdag zullen voor het Hof van Zuid-Holland, onderscheidene zaken behandeld worden, waaronder eene van A. Bing, beschuldigd van muntschennis.

LUXEMBURG, 16 Augustus. De katholijke geestelijkheid heeft dezer dagen aan den Koning-Groothertog een smeekschrift overhandigd, betreffende het onderwijs. Zie hier, volgens den *Courrier de Luxembourg*, den inhoud van dat stuk:

»De heugelijke tegenwoordigheid van Uwe Majesteit biedt de geestelijkheid van het Groothertogdom de gelegenheid aan, om hare wenschen en beden, betrekkelijk een belangrijk onderwerp, voor uwe voeten te brengen, namelijk aangaande de regeling van de wet op het hooger en middelbaar onderwijs. Wij achten het onze pligt te zijn, met onze wenschen, die tevens van verreweg de meeste gemeenten, ter uwer kennis te brengen, welke wij, uithoofde van onzen stand, het meest in staat zijn geweest te leeren kennen. Wij hebben de voordragt van wet over het hooger en middelbaar onderwijs onder het oog, die door de Staten is gedaan, en wij zien daarin met leedwezen, dat men in niet één belangrijk punt, heeft acht gegeven op de welgegronde vorderingen van onzen hoogwaardigen Bisschop.

Wij zijn dus innerlijk overtuigd, dat — om meer krachtdadig te beantwoorden aan de wezenlijke belangen en aan de wenschen des volks — zoowel aan de kerkelijke autoriteiten als aan die van den Staat het aandeel moet geschonken worden, hetwelk beiden in de bestiering van het onderwijs toekomt, opdat zoowel de geestelijkheid als de regering, in overeenstemming en in wederzijdsch vertrouwen, den gang van het onderwijs op de scholen eene rigting geven. Den invloed der Kerk verwijderd te houden, of dien wantrouwend te beperken, of haar slechts een gewaanden invloed te laten op het onderwijs in het algemeen, hierdoor zou men de regten der Kerk en van geheel het huisgezin der Christenen een groot onregt aandoen, en in de gemoederen wantrouwen doen ontstaan tegen de instellingen van den Staat; terwijl hierdoor, tevens aanleiding zou worden gegeven tot oneenigheid in die inrigtingen, en tot verdeeldheid en worstelingen, die in ons katholijk land hoogst betreurenswaardig zouden zijn.

Wij durven dus, in het belang der Kerk en van het geheele Groothertogdom, Uwe Majesteit smeeken, in de regeling der zaken van het onderwijs, de regtmatige eischen van alle Katholijken, die door onzen waardigen Bisschop vertegenwoordigd zijn, in overweging te willen nemen."

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Aug. Heden is de zitting der wetgevende vergadering met de gebruikelijke plegtigheid geopend. Z. M. heeft de volgende aanspraak gehouden:

MIJNE HEEREN DE PAIRS, MIJNE HEEREN DE AFGEVAARDIGDEN!

»Het strekt mij tot een groot genoegen, u met zulk eene belangstelling rondom mij vergaderd te zien. Op het gewone tijdstip onzer werkzaamheden zal ik u over de binnenlandsche en buitenlandsche aangelegenheden van den staat onderhouden. Thans echter, nu ik, volgens den wensch van het charter, de beide Kamers onmiddellijk bijeenroep, namelijk de pairs sinds de laatste zitting benoemd, en de afgevaardigden, welke Frankrijk door deszelfs vereerende keuze heeft aangewezen, om in mijne handen den eed af te leggen, voldoe ik aan de uitspraak van mijn hart, door u tevens van mijne algeheele, onveranderlijke gehechtheid aan ons vaderland te verzekeren, en van het vertrouwen, dat ik stel in uwe gevoelens voor mij en voor mijne familie. Sinds mijne eerste jeugd leerde ik Frankrijk dienen en liefhebben. Door den wensch des vaderlands en voor het behoud zijner vrijheden tot den troon geroepen, heb ik mijn leven toegewijd aan de regelmatige handhaving zijner instellingen en de vreedzame ontwikkeling van zijne welvaart en grootheid. Er bestaat geene beproeving, die ik niet aannemen kan, en die ik niet weet te verdragen, om een doel te bereiken, zoo dierbaar aan mijn hart. Ik hoop, dat de Voorzienigheid zal geven, dat aan dien vaderlandschen arbeid, onder medewerking der Kamers en de toestemming der natie, een gelukkige uitslag moge verzekerd zijn. Mijne kinderen en de uwe zullen daarvan de vruchten plukken; en indien Frankrijk, vrij en gelukkig, eene dankbare herinnering bewaart van onze vereenigde pogingen, dan zullen wij, mijne heeren! gij en ik, daarvan de schoonste, de streelendste belooning hebben ingeoogst."

Deze woorden van Z. M. zijn door de bijna eenparige kreten van *leve de Koning!* beantwoord. Daarna hebben de nieuwbenoemde Pairs en Afgevaardigden den eed in handen van Z. M. afgelegd. Er is bij deze plegtigheid niets betreurenswaardigs voorgevallen.

— Bij gelegenheid van den zestienden verjaardag van de troonsbeklimming van Koning Louis-Philippe heeft Z. M. aan 502 veroordeelden, wier berouw en aanhoudend goed gedrag hen die gunst waardig maakten, eene amnestie verleend, bestaande in belangrijke vermindering van galei- en gevangenisstraf of wel in geheele in vrijheidstelling. Z. M. had bevolen, dat deze besluiten den 9 dezer maand ten uitvoer zouden worden gebragt.

— Het hof der Pairs zal weder zitting nemen op Dingsdag den 18 Augustus, na afloop der openbare zitting, die heden moet plaats hebben voor de regeling der bureaux, ten einde het rapport aan te hooren van het verhoor, ingesteld bij koninklijk besluit van den 7 dezer maand.

— De Kerk van St. Vincent de Paula, te Parijs, heeft onlangs een sieraad bekomen van geheel nieuwen aard. Het is een boven de ingangs-poort geplaatst schilderstuk op lava. Door middel eener onlangs uitgevonden wijze van behandeling, verglaast zich de lava in het vuur, zonder dat de kleur of trekken van het op die stof geschilderde eenige verandering hoegenaamd ondergaan. Het tafereel, waarvan hier de rede is, bestaat uit vier stukken lava, die te zamen niet minder dan vier ellen oppervlakte hebben. Het is in alles frisch en ongeschonden, alsof het pas uit de handen van den schilder kwam. Door middel dezer uitvinding zullen nu de werken der groote meesters in het vak niet meer aan het gevaar blootgesteld zijn van, met het doek waarop zij geschilderd zijn, te vergaan, en zullen zonder hinder aan de open lucht en de ruwheid van het weder blootgesteld kunnen worden.

— Laatstleden Vrijdag heeft een ongeluk plaats gehad op den spoorweg tusschen Parijs naar St. Germain. Twee treinen stieten tegen elkander en een oogenblik daarna nog een derde, komende van Rouaan. Veertig reizigers zijn min of meer zwaar gekwetst en gekneusd, doch gelukkig heeft niemand het leven verloren. Het laat zich denken, dat de schrik en de verwarring allerontzettendst waren.

— Een vreesselijk onheil heeft in de verleden week in het dorp Penestin in de nabijheid van Mesquer (Neder-Loire) eene groote verslagenheid te weeg gebragt. Zeven jonge meisjes waren aan den oever der zee gaan baden. Drie harer waren onvoorzigtig de helling eener diepte genaderd. Zij verloren het evenwigt en werden met geweld door eene golf weggevoerd. Er was niemand aan het strand, en hare gezellinnen moesten haar zien omkomen zonder haar eenige hulp te kunnen toebrengen. Den volgenden dag werden de lijken dezer ongelukkige slagtoffers bij laag water wedergevonden.

Het gerucht bevestigt zich, dat de Beij van Tunis eene geldleening van 25 millioenen francs in Europa wil sluiten; men spreekt zelfs van twee groote handelhuizen van Parijs en van Londen, die zich voor de negotiatie verbonden, en den Beij voordeelige aanbiedingen gedaan hebben. Men verzekert, dat het grootste gedeelte der uit deze leening voort te spruiten som, door den Beij bestemd is tot daarstelling eener zeemagt.

ENGELAND.

LONDEN, 16 Augustus. De »nationale club," opgerigt ter verdediging van het Protestantisme tegen het Katholicisme, heeft dezer dagen aan de Protestanten in Engeland een adres gerigt, waarbij het hen aanspoort, om met verdubbelde waakzaamheid, ijver en krachtdadige hulp de zaak van het Protestantisme te ondersteunen; het adres dringt voorts aan op het vormen van plaatselijke vereenigingen, welke in briefwisseling moeten staan met de club, en wier pogingen ten doel moeten hebben, de aanstaande verkiezingen dermate voor te bereiden, dat er geene andere kandidaten tot leden van het Parlement benoemd worden, dan zij, die innig gehecht zijn aan de Protestantsche godsdienst.

— De *Morning Herald* verzekert, volgens de getuigenis van iemand, die in staat is, volkomen goed onderrigt te zijn, dat de zoogenaamde ophelderingen van de *Times* aangaande de pogingen, die Frankrijk zou hebben aangewend ten voordeele van den graaf Trapani, dingende naar de hand van koningin Isabella, en die, welke Engeland zou hebben in het werk gesteld ten behoeve van een prins van het huis van Coburg, alles behalve naauwkeurig zijn, en dat de beide gouvernementen zich geheel hebben onthouden van interventie in eene zaak, welke zij beschouwen, als uitsluitend aan de beslissing van Spanje te moeten worden overgelaten.

— De vrees voor het mislukken van de aardappelteelt in Ierland begint zich, sinds de laatste berigten (zie ons N° 2[illegible]) ook tot meerdere distrikten uit te breiden. Talrijke arbeidslieden houden vereenigingen, en de landlieden en handwerkslieden waren tot het houden eener meeting in de nabijheid van Cork tegen 15 Aug. bijeengeroepen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 15 Aug. De werkzaamheden van de commissie ter regeling der in- en uitgaande regten, alhier vergaderd, zullen weldra afgeloopen zijn. Men verzekert, dat de moeijelijkheden, die bij de vorige commissie te Carlsruhe werden uit den weg geruimd, zich thans op nieuw voorgedaan en belet hebben, dat men tot een bepaald besluit gekomen is. De staten van Midden-Duitschland blijven zich bij voortduring verzetten tegen alle verhooging van het tarief op de katoenen garens, terwijl de noordelijke staten die verhooging verlangen als onontbeerlijk voor de welvaart hunner fabrieken. Het Pruissisch gouvernement ziet zich alzoo tusschen het verbodstelsel en het systema van den vrijen handel geplaatst, doch zal zich, naar men zegt, uitsluitend bepalen, om na de ontbinding der commissie, eene onpartijdige uiteenzetting der discussiën publiek te maken, om aan den handel, aan de nijverheid, aan alle voortbrengende klassen in Duitschland te doen zien, dat de zoozeer gewenschte oplossing dier vraagstukken eerst dan zal volgen, wanneer het algemeen belang op de bijzondere belangen de overhand zal hebben kunnen behalen.

KEULEN, 15 Augustus. Men is alhier zeer weinig ingenomen met het door de *Preuss. Zeitung* medegedeeld verhaal van de bloedige oneenigheden, die in onze stad in het begin dezer maand zijn voorgevallen. De commissie, welke belast was met het houden van een onderzoek naar deze gebeurtenis, heeft een rapport uitgebragt, waarbij zij verzekert, dat zij, door middel van de verklaring van meer dan honderd vijftig getuigen binnen kort in staat gesteld zal zijn, de zaken in haar waar daglicht voor te stellen. Dit wil zeggen, dat het verhaal van het Berlijnsch blad onnaauwkeurig is.

— De *Kölln. Zeitung* breekt eindelijk, in zijn No. van 17 dezer het stilzwijgen af, aangaande de gebeurtenissen van 3 en 4 Augustus. Zij heeft, zoo als men weet, beloofd, ze in haar ware daglicht voor te stellen, zonder iemand te verschoonen, maar altijd steunende op goede inlichtingen. Intusschen is het zeer mogelijk, dat die openhartigheid aan de censuur zal mishagen. De *Kölln. Zeitung* verbloemt ook geenszins de bezorgdheid die zij deswege voedt. Alvorens de zaak te behandelen, neemt zij dan ook allerlei behoedzame redeneringen te baat, die de groote verlegenheid, waarin zij zich bevindt, ten duidelijkste verraden.

Daarna schetst het Keulsche blad in weinige woorden de geschiedenis der volksfeesten, die in de oude Rijnstad worden gevierd, somt vervolgens eenige daarnit voortspruitende misbruiken op, en erkent eindelijk, dat de policie volmaakt gelijk had, dat zij daaraan een einde zocht te maken. Daar eindigt het verhaal, en het is duidelijk te zien, dat het door de censuur is afgebroken. De behoedzame redeneringen der *Kölln. Zeitung* hebben haar tot niets gediend. De censuur laat zich niet zoo spoedig afschrikken. Het schijnt overigens, dat alle Pruissische censors order gekregen hebben om aangaande alles, wat over de gebeurtenissen van Keulen wordt geschreven, de uiterste gestrengheid in acht te nemen.

De zich noemende synode van de zoo gezegde christelijk-apostolisch-katholijke kerk, door Czersky gesticht, is den 22 Julij en volgende dagen onder het voorzitterschap van den predikant Post van Posen te Schneidemühl gehouden. Men is het ten laatste eens geworden aangaande een bepaald symbolum, hetwelk zoo men hoopt, door het Pruissisch gouvernement zal erkend worden. Het voornaamste gedeelte dezer nieuwe geloofsbelijdenis verklaart, *in God te gelooven en in Christus, in wien hij zich aan den mensch* MET DE MEESTE KLAARHEID *heeft geopenbaard.* De Mahomedanen zouden evenveel van Mahomed en de Joden van Mozes kunnen zeggen. Voor het overige heeft de vergadering alle symbolieke verpligting verworpen en als beginsel aangenomen de vrije ontwikkeling van iedere godsdienstige overtuiging. Het losse denkbeeld van deze bepaling van Christus schijnt een vereenigingspunt te moeten zijn, waarin de Rongianen benevens de Illuminaten, die zich daarin ook wel zullen kunnen schikken, zich met de secte zullen vereenigen.

— De afvallige Theiner van Breslau heeft, na een kort verblijf te Posen, Czersky bezocht, en zich bij zijne secte aangesloten, tevens den vloek uitsprekende over de Rongianen. Die ongelukkige speelt thans de treurigste rol, die men bedenken kan; nergens vindt hij eenigen steun meer, en hij wordt, over zijn verlaten toestand, ontmoedigd. Eenige pruissische bladen geven voor, dat hem van wege de Katholijken aanbiedingen van verzoening en beloften van kerkelijke eerambten zouden gedaan zijn; doch deze zonderlinge geruchten, die Theiner zelf schijnt te hebben uitgestrooid, worden krachtig wederlegd door de *Oder-Zeitung*, het katholijk dagblad van Silezië, hetwelk hem ronduit te kennen geeft, dat er voor hem geen andere uitweg meer bestaat, dan die van een diep berouw en eene strenge boetpleging.

FRANKFORT, 17 Aug. De Bondsvergadering zal zich eerstdaags bezig houden met het belangrijke vraagstuk van de wet op de drukpers in Duitschland. Men spreekt van een ontwerp, waarbij, onder andere bepalingen, alle boeken welke meer dan twintig vellen druks bevatten, mede aan de censuur onderworpen zullen worden, en men wil, dat, behoudens eene meerdere gelijkvormigheid in de wijze van uitvoering, de wet van 19 Sept. 1819 op de periodieke pers bij voortduring in werking zal blijven.

Daarop zal de Deensche kwestie volgen. De baron Pechlin, gezant van Denemarken bij het Duitsch Verbond, heeft de zitting van den 8 dezer maand bijgewoond.

Het protest des hertogs van Oldenburg tegen de verklaring van den Koning van Denemarken, is te Copenhage niet aangenomen. De *Hamb. Corresp.* wil weten, dat het te Parijs en te Londen hetzelfde lot heeft ondergaan.

CARLSRUHE, 14 Augustus. De Tweede Kamer heeft aan het ministerie de memories teruggezonden, bevattende eene uiteenzetting van de grieven der Katholijken, en er tevens op aangedrongen, dat aan de petitionarissen onmiddelijk regt zal geschieden. Een aantal redenaars heeft het woord gevoerd.

— De Heer Hecker heeft eene krachtige motie gedaan om bij de Bondsvergadering op de integriteit der hertogdommen aan te dringen. De opgewondenheid was zoo groot, dat men reeds van eene gewapende tusschenkomst sprak, en twee leden aanboden, des noods als gemeen soldaat, in het leger ter bevrijding van Sleeswijk en Holstein, dienst te nemen.

— Men verneemt het volgende uit het hertogdom Baden: De vergadering van de vrienden der hervorming heeft, zoo als wij hadden aangekondigd, reeds te Oppenheim plaats gehad. Zij bestond uit 70 leden, die vijf uren lang de godsdienstige vraagstukken van dezen tijd besproken hebben. Men heeft er de twee volgende voorstellen aangenomen, opgesteld door den predikant en afgevaardigde Zittel: 1°. Dat het *bedreigd* beginsel van het vrije onderzoek tegenover alle uitwendig gezag, niet alleen van toepassing zijn zou op de gewetensvrijheid, maar ook op de vrijheid van belijdenis en van onderwijs. 2°. Dat de vrije ontwikkeling van de inrigting der kerk moest gegrond zijn op het *Christelijk beginsel van het* ALGEMEENE PRIESTERSCHAP!!!

Wanneer de menschelijke geest zich van den regel des katholijken geloofs heeft vrijgemaakt, dan kan hij zich slechts van de eene dwaling in de andere werpen, totdat hij den diepsten afgrond heeft bereikt.

— Een zekere Scheibel, die den titel aanneemt van pastoor der Duitsch-Katholijken van Pforzheim (in Baden), heeft het noodig geoordeeld, een brief bekend te maken, aan den pastoor der Katholijke gemeente aldaar geschreven, waarbij hij hem kennis gaf van eene preek, die hij onlangs voor zijne kleine gemeente gehouden had, om te bewijzen, *dat men J. C. niet als God kon erkennen.* Dezelfde Pforzheim heeft vroeger een der vier petitiën aan de Kamer gezonden, waarbij de secte vroeg, om door den Staat als eene Christelijke (?!) gemeente erkend te worden.

De *Augsb. Allg. Zeitung* behelst onder de rubriek Sleeswijk-Holstein het volgend artikel, hetwelk wij mededeelen, omdat het bij uitnemendheid geschikt is, om een denkbeeld te geven, welk gewigt men in Duitschland hecht aan eene kwestie, waarvan de strekking bij de naburen misschien niet genoeg naar waarde wordt geschat:

»Het is niet te betwijfelen, dat de vergadering der staten, die onlangs tegen den »open brief" des Konings van Denemarken hebben geprotesteerd, door hunne lastgevers op de minzaamste wijze zullen ontvangen worden. Het zou bezwaarlijk vallen, te zeggen, wat er later zal gebeuren; maar het is zeker, dat de handelwijze der afgevaardigden niet te laken is. De »open brief" moest ingetrokken, en de ministers, die zulks den Koning ingegeven hebben, behoorden afgezet te worden. Alleen door gehoor te geven aan de billijke eischen der hertogdommen, na hunne finantiëele afscheiding van het koningrijk, door het vereenigen der beide Duitsche vergaderingen, en door het toestaan van gelijkheid en regtvaardigheid in onze betrekkingen met de Denen, — alleen door dezen maatregel zal men het kwaad kunnen stuiten.

»De kwestie van Sleeswijk en Holstein is niet bloot eene kwestie van regt; het is een vraagstuk, waarmede de Europesche staatkunde zich zal bezig houden. De *Times* spreekt er over, alsof het de landengte van Suez gold. Het *Journal des Débats* uit mede zijn gevoelen aangaande dit *ultima thule* zijner Duitsche aardrijkskunde. De Kamers en de tolken der publieke oppositie laten zich aan de zaak zeer veel gelegen liggen, en, wat daaraan nog het meeste gewigt geeft, Rusland, wiens regt onbetwistbaar is, zwijgt geheel over deze aangelegenheid.

»Zou men niet zeggen, dat die kleine hertogdommen hoe langer hoe meer het middenpunt worden van alle mogendheden, die belang hebben bij het vrij gebied over de Oostzee en bij de toekomst van Duitschland? Men vrage het aan de Duitsche dagbladpers, en aan het volk zelf, of er een belangrijker vraagstuk voor Duitschland bestaat; en te midden van dit alles nemen de Denen een plegtig stilzwijgen in acht, alsof het slechts de pleitreden van eenige advocaten gold, waaraan toch spoedig een einde komt.

»Hoe het ook zij, men moet niet denken, dat men bij ons censklaps een besluit zal nemen. De landlieden maken de kern des volks uit. Zij vernemen en begrijpen de gebeurtenissen slechts langzaam; maar ieder zal de belangrijkheid inzien van deze kwestie van ontbinding der Staten, en men zal tot de overtuiging komen, dat de Duitsche Staten van Denemarken zich niet goedwillig zullen laten regeren, zonder voor hunne belangen te waken."

Het Russisch gouvernement stelt zich voor, op eene reusachtige schaal spoorwegen aan te leggen. Terstond na de voltooijing van den ijzeren weg van St. Petersburg naar Moskou, moet men dezelfde linie langs Kieff tot aan Odessa vervolgen. Eene andere linie zal van Kieff uitgaan om te Warschau den spoorweg te ontmoeten, die bij Krakau den Oostenrijkschen rail-way van Weenen zal bereiken. De spoorweg van Warschau naar Krakau wordt tot heden toe nog slechts tot Lowiez bereden, d. i. op een afstand van ongeveer 15 mijlen. Intusschen worden de werkzaamheden langs de geheele linie voortgezet.

ZURICH, 12 Augustus. De Landdag heeft zich gisteren bezig gehouden met het vraagstuk der staatkundige amnistie. Er was diensvolgens sprake om in naam der andere kantons, Lucern, Wallis en Tesin uittenoodigen, om hunne staatkundige veroordeelden geheel vergiffenis te schenken. Geen enkel voorstel heeft eene voldoende meerderheid erlangd, zoodat deze zaak, even als de meeste, waarmede de Landdag zich bezig houdt, onbeslist blijft.

ITALIE.

ROME, 7 Augustus. Des zondags den 2 dezer, vierde men in alle kerken van de orde des H. Franciscus het aflaat-feest, Portiuncula genaamd. De H. Vader, vergezeld van eene menigte prelaten en een aanzienlijken hofstoet, begaf zich te voet naar het klooster der Capucijner religiëusen, nabij het Quirinaal gelegen. Z. H. werd door den vicaris generaal der religiëusen ontvangen, vergezeld van onderscheidene PP. oversten van dezelfde orde en den biechtvader van het huis. Na het H. Sakrament aangebeden te hebben, hoorde Z. H. eene gelezene Mis, welke door Mgr. Pichi, een van 's Paussen huiskapellaans, werd opgedragen. Vervolgens hield Z. H. zich eenigen tijd in het binnenste gedeelte der kloosters op. Het strekte die vrome dienstmaagden des Heeren tot eene groote vreugde, den H. Vader te mogen naderen en tot den voetkus te worden toegelaten. Daarna heeft Z. H. nog een ander vrouwenklooster bezocht, inderdaad de welwillende onderscheiding des grooten Opperherders, overwaardig, namelijk dat der dames religiëusen der eeuwigdurende aanbidding.

— Men verneemt, dat Z. H. van Koning Louis-Philippe een eigenhandigen brief van gelukwensching heeft ontvangen met zijne verheffing tot den H. Stoel. Ook heeft de Pruissische gezant, de Heer van Usedom, zijne geloofsbrieven aan Z. H. overhandigd.

— De *Heraldo* maakt den volgenden brief van Rome bekend dd. 28 Julij:

Pius IX heeft geheel de vaderlijke welwillendheid geërfd, welke Gregorius XVI, (hengelijker gedachtenis) voor Spanje bezielde. Thans, nu God den vorigen Paus tot zich geroepen heeft, is het mij vergund, u een geheim der diplomatie mede te deelen, en ik kan u op mijn woord van eer verzekeren, dat toen ik in de maand December 1845 ten bijzonderen gehoore door Gregorius XVI was toegelaten, Z. H. zich alstoen gedurende ongeveer een uur met mij heeft onderhouden over de onderhandelingen, welke tusschen den H. stoel en het hof van Madrid aanhangig waren, en er vervolgens bijvoegde, dat, toen het Spaansch gouvernement de door den Cardinaal Lambruschini en den heer Castillo y Ayensa onderteekende voorwaarden weigerde te ratificeren, het H. Collegie met algemeene stemmen van oordeel was om de verdere onderhandelingen met Spanje te staken en alle betrekkingen af te breken. »*Ik alleen*," zeide de H. Vader, met de uitdrukking van een innig gevoel, terwijl hij de regterhand op het hart legde, *ik alleen*, heb gewild, dat de onderhandelingen zouden worden voortgezet, en zulks om twee redenen: vooreerst omdat ik de Kerk van Spanje zeer bemin, daar deze, te midden van zoo veel gevaren, het geloof en de liefde voor den H. stoel ongeschonden heeft bewaard, en ten anderen, omdat ik den heer Castillo y Ayensa, wien zijn gouvernement herwaarts heeft gezonden, om met ons hof te onderhandelen, eene groote achting toedraag.

Dit waren de woorden, welke Z. H. in mijne tegenwoordigheid in dit verhoor uitsprak, en waarvan de bijzonderheden eeuwig in mijn hart en in mijn geheugen zullen gegrift blijven.

Toen in de afgeloopene week een hoog personaadje door Pius IX ontvangen werd, viel het gesprek op de godsdienstige aangelegenheden van Spanje. Z. H. drukte zich, aangaande dat punt, met dezelfde welwillendheid uit, als Gregorius XVI gedaan had, en verklaarde, dat het de opregtste wensch van zijn hart was, dat hij de verzoening tusschen Rome en Spanje, door middel van een concordaat, ten spoedigste mogt zien tot stand gebragt. Echter heeft Pius IX (en dit moet het kabinet van Madrid vooral weten) alle brieven, betrekkelijk de onderhandelingen met Spanje, ingezien, en vervolgens met de meening van Gregorius XVI geheel ingestemd, die eene vaste en verzekerde dotatie voor de Spaansche geestelijkheid vorderde, alvorens het decreet openbaar te maken, waarbij hij op eene formele wijze de verkoop der geestelijke goederen zou bekrachtigd hebben. Het Spaansch gouvernement moet zich dus niet vleijen, dat het van Pius IX dat dekreet zal verkrijgen, zoo lang men hem de door den H. Stoel gevraagde dotatie niet zal aanbieden. Aangaande al het overige heeft het Hof van Rome belangrijke concessiën verleend, en is bereid er nog eene menigte andere te doen, om het sluiten van het concordaat gemakkelijk te maken. Maar hetzij Gregorius XVI, hetzij Pius IX den H. Stoel vervult, en al zendt het Spaansch gouvernement naar Rome, wien het wil, niemand zal in de zaak der dotatie van den Paus verwerven, dat hij het bestaan der Spaansche geestelijkheid aan de willekeur der staatkundige gebeurtenissen en kabinetsveranderingen prijs geve. Alzoo hangt de oplossing van het vraagstuk niet meer van Rome af, maar van de waarborgen, die het Spaansch gouvernement aan den H. Stoel kan aanbieden. Dat gouvernement zij dus met een vasten wil bezield, en het wete dien wil, onder medewerking der Cortes, ten uitvoer te brengen, dan zal het overige van zelf volgen, want de H. Stoel is zeer gunstig jegens Spanje gezind.

De opening van het achtste wetenschappelijk congres van Italië zal 14 Sept. plaats hebben in het paleis des konings van Sardinië te Genua. Bij die gelegenheid zal het standbeeld van Columbus onthuld en eene tentoonstelling van schoone kunsten, nijverheid en landbouw gehouden worden.

BELGIE.

BRUSSEL, 15 Augustus. De Senaat heeft gisteren avond zijne beraadslagingen over het tractaat met Nederland voortgezet. Na eene korte woordenwisseling zijn de verschillende artikelen achtervolgens aangenomen, en is men tot de stemming van het geheel overgegaan; van de 25 aanwezige leden hebben 3 tegen de wet gestemd, namelijk de heeren de Mooreghem, de Ridder en de Nevele. Twee leden, de heeren de Schiervel en de Neckere hebben zich van de stemming onthouden. De wet is alzoo ook door de Belgische Senaat *aangenomen*. De Minister van Financiën las vervolgens het koninklijk besluit voor, waarbij de zitting der wetgevende vergadering voor 1845—46 gesloten werd verklaard.

De vergadering ging uiteen, onder het gebruikelijk geroep van *leve de Koning!*

De *Moniteur* van den 17 behelst een koninklijk besluit, bevattende een algemeen reglement voor de lagere scholen

in België. Dit besluit is vergezeld van belangrijke stukken over dit onderwerp zoo van de regering als van de hooge geestelijkheid.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 19 Augustus.

Raapolie aan de laatste markt flaauwer; op 6/w. *f* 30½; Vliegend *f* 29½; Sept. *f* 29¼, ½; Oct., Nov. *f* 29¾, 30; Mei *f* 31¾; *Lynolie* 6/w. *f* 29¼; Vliegend *f* 28¼; *Hennepolie* Vliegend *f* 30½; *Koolzaad* met weinig affaire, op 9 vat per Sept. *f* 306; Oct. *f* 309.

AMSTERDAM, 18 Augustus.

GRANEN.

Tarwe 125 ℔ r. b. Pools. *f* 286; 130 ℔ w. b. Pools. *f* 325.
Rogge 123 ℔ Deens. *f* 230 entr.

AMSTERDAM, 19 Augustus.

Tarwe 123, 124 ℔ b. Poolsche *f* 290, 293; 128 ℔ dito *f* 308; 128 ℔ dito *f* 300 Entr.; 127 ℔ r. Odessa *f* 280 Entr.; 132 ℔ r. Poolsche *f* 300 Entr.; 124 ℔ Vriessche *f* 290 ad Zaan.
Rogge 124 ℔ Pom. *f* 242; 121 ℔ Pruiss. *f* 243; 121 ℔ o. dito *f* 255; 116, 117 ℔ n. dito *f* 220, 225; 118 ℔ dito *f* 232.
Garst 112 ℔ Holsteinsche *f* 165.
Koolzaad. Polder *f* 48; Vriesch veiling *f* 232, 252, 262.
Raapolie per 6/w. *f* 30¼; Vliegend *f* 29¼; P°. Mei 31½; Sept. 29½, ¼; Oct. 29¾, ½; Nov. 29¾; Dec. 30.
Lijnolie per 6/w. *f* 29; Vliegend 28¼; *Hennipolie* per 6/w. *f* 31; Vliegend 30, *Raapkoeken* 1040. *f* 56, 62; *Lijnkoeken* (harde) 104. *f* 9, 10½.

ROTTERDAM, 17 Aug. Heden zijn verkocht 37 v. Maryland abak, per Garonne; 23 v. dito, per Superb; prijzen geheim. Heden zijn afgedaan 754 Buffel Huiden; prijs geheim.

SCHIEDAM, 18 Aug. *Genever* *f* 20.50; Amst. Proef *f* 21.75, het Nederl. Vat, zonder Fust en zonder de belasting.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

18 AUG.			gebl.	19 AUG. 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	60 11/16	60 9/16	à	60 5/8	60 9/16
Dito Dito	3	»	72⅝	72⅝	»	72⅝	72½
Dito Dito op resc.	3	»		72⅝	»	72½	
Dito Dito	4	»	94 9/16	94⅜	»	84½	94½
O. I. Leening	4	»	94⅛	94	»	94⅛	
Amortis. Syndic.	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»		89½	»		
Handel-Maatschappij	4½	»	173½	173⅛	»	173⅜	173⅛
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE,	4½	»		95	»		
Dito	2½	»	52⅜		»		
Dito bij Rotschild	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	20⅝	20⅛	»		
Dito bij Dito onb. st.	5	»	20⅛	19 9/16	»	20	
Dito	3	»	38	38	»		
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	33 5/16	33 1/16	»	33 5/16	33 1/16
Coupons Ardoins		»	19¼	19 7/16	»	19¾	
Passive		»			»		
Deferred		»		[illegible]	»		
Fransche Uitgest.		»	6 15/16	6	»		
PORTUGAL, te Londen	3	»	46	45⅛	»	45½	45⅛
Dito Dito	4	»	44⅞	44⅛	»	44½	44⅛
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	106½	106⅜	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	105¾	105½	»	105⅜	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»		96⅜	»		
Dito bij Hope	4	»	90⅜	90⅜	»	90 11/16	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	88 13/16	88⅞	»	88 13/16	
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	69⅞		»		
Cert. van Dito	6	»	71		»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		f			»		
Dito Dito fl 500		»	143⅛		»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën			5 5/16	5⅛	»	5 5/16	

Oostenrijk, Metall., 108½. Braz. 5 pCt. 88¼, ½. Mexico 23¾, 24. Grenada 21¾, ⅞.
Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolong. 3 pCt.
Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

London 2/m. *f* 12,17½, kont *f* 12,27½. Hamb. 2/m. *f* 35 7/16, kont. 35 11/16. Frankfort *f* 100¾. Parijs 2/m. 56⅝, kont. *f* 57.

SCHEEPSTIJDINGEN.

NIEUWE-DIEP, 18 Aug. Alhier liggen zeilree de Schepen. Albatros, Kapt. Haasnoot, n. Bat. — Charlota, Kapt. Mendezona, n. St. Andero. — Isabella, Kapt. Hormacchea, n. Bilbao. — Archangel, Kapt. Galles, n. Archangel. — Andreas og Carolina, Kapt. Nielsen, n. Drammen.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 18 Aug., Z. — W. Z. W.; J. N. Klint, Wilhelmina, Surin. - J. Edwards, Angelique, New-York. - H. B. Disneij, Northam, Lond. - J. Clarck, Harriet, Newcastle. - J. J. Buiten, Hendrina, Hull. - J. A. Velthuis, Thos. Ainsworth, id. - J. C. Radeloff, Pallas, Archang. - A. N. Allenberg, Marens Minde, id. - D. Nieman, Baumeister Ramm, Riga. - A. Lund, Havfruen, Drammen. - J. Lund, Europa, id. - O. L. Holst, Haabet, Holmstrand. — Gisteren nog: H. P. Hinlopen, Aurora, Archangel.

VLIE, 16 Aug., W. N. W.; H. H. Weij, Elisabeth, Arch. - H. Hoff, Ferdinand, St. Petersb. - D. P. Douwes, Johanna, Riga. - F. F. Bieze, Vriendschap, Memel. - W. W. Pattje, Annechina, Dantz. - H. S. Prignitz, Clara, Straals. - E. Massman, Emele, Kopenh. - S. J. Dekker, Onderneming, Larwig. - K. H. Visser, Beurs van Amsterdam, (s.) Hamburg. — 17 Aug.; 2 a 3 Schepen de namen onbekend.

TERSCHELLING, 16 Aug., Z. W. tot W. N. W.; W. Pedersen, Venskub, Callundborg

HELVOET, 18 Aug., Z. Z. W.; J. Heath, Alkmaar, Lond. - F. B. Nepperus, Elisabeth, id. - J. Wilson, Brothers, Grangemouth. - J. J. Koerts, Juffer Garrelis, Libau. - J. Olsen, J. A. L. O. H. A. B. S., Dramm. — Gisteren nog: J. P. Friedland, Jason, Archang.

BRIELLE, 12 Julij, Z. Z. W.; E. P. Mooi, Tiessina, Dantz.

UITGEZEILD.

TEXEL, 18 Aug., Z. — W. Z. W.; G. A. Jonkhoff, de Hoop, Triest. - T. G. Arnold, Maria Elisabeth, Rochefort. - J. Gjersoe, Grev Wedel Jarlberg, Drammen.

VLIE, 16 Aug., W. N. W.; W. Cousins, Friends, Lond. - W. Bull, Moore, Sunderl. - G. S. Bakker, Elsina, St. Petersb. - T. M. Jaski, Alida Theodora, id. - K. J. Masker, Johanna Maria, Stettin. - H. T. Muller, Margaretha, Oudsoen. - A. H. Bekkering, Gesina, Avontuur. - H. J. Sprik, Alida, id. — Gisteren nog: C. Boije, Ida, Newcastle. - J. Rohde, Karen Kirstine, id. - J. E. Scherpbier, Jantina Frouwina, St. Pet. - J. H. Schippers, Jantje, Memel. - A. J. Onnes, Johanna, id. - L. W. Möller, Gromstadt, Arendahl. - G. J. Otten, Jeannette, Hamb. - J. M. Grunwoldt, Augusta Mathilda, Avont. — 17 Aug.; J. Williams, Jana Dunn, Sunderl. - Nog 4 of 5 schepen, de namen onbekend.

BRIELLE, 18 Julij, Z. Z. W.; D. Dunlop, Batavier, (s.) Lond. - J. G. Lukje, Liefdadigheid, Buxtenoede.

MAASSLUIS, 18 Aug., Z.; L. Maasdijk, Hendrik Gijsbert, Rouaan. - P. Larsen, Peter Baug, Avontuur.

Gepraaid: Den .... op 48° 47′ N. Breedte. 8° 40′ W. Lengte, Wilhelmina Arnolda, Kapt. Mulder, van Amsterdam naar Batavia.

INGEZONDEN STUKKEN.

Eene menigte Katholijken van Amsterdam betuigen hartelijk hunnen dank aan den waardigen Herder en de geachte gemeente van Diemerbrug, voor het luisterrijk onthaal, den doorluchtigen Javaanschen banneling dezer dagen in hun midden geworden. Zij doen dit te eerder, omdat elk huldebetoon, den Hoog-Eerwaarden man gebragt, hun eene voldoening schenkt voor hun eigen gevoel, welks vurigheid zij zijn Hoogw. zoo gaarne wenschten te kunnen betoonen. Ook danken zij bijzonder de eerewacht, voor het voorzigtig gedrag, zondagavond, bij het uitgeleide, te midden eener zoo groote volksmenigte, aan den dag gelegd: niemand dan ook, die niet hartelijk hunne toespraak aan den grooten geloofsheld, bij hun afscheid aan het Regthuis in het Diemermeer, toejuichte.

MEDEDEELINGEN UIT MIJN DAGBOEK. (1)

De schets der terugwerking van de protestantsche partij op de emancipatie der Katholijken is spoedig voltooid. Hoe zij werkzaam was, van de staatsregeling van 1798 tot den belgischen opstand, is uit het voorgaande gebleken: daar valt nog slechts aan toe te voegen, wat zij sedert in het werk heeft gesteld, ten einde het eens verloren terrein te herwinnen. En wijl hare pogingen te dien aanzien nog versch in elks geheugen liggen, kan ik volstaan met ze te noemen, en te rangschikken in die orde, waaruit haar gemeenschappelijk doel en hare onderlinge zamenhang blijken kan.

Van haar doel en hare zamenhang sprekende, zal het echter noodig zijn mij daaromtrent eenigzins nader te verklaren. Daar is eene orde des gezags, in welke de magt de wet geeft en handhaaft, welke wet door de onderdanen wordt opgevolgd. In deze orde loopt alle handeling zamen naar één doel: de vervulling der wet. Het behoeft niet gezegd te worden, dat ik zulk eene eenheid van doel en zamenwerking niet op het oog heb, waar er van de werkingswijze der protestantsche partij sprake is. — Doch daar is nog een ander beginsel, dan dat der orde, hetwelk, zonder de menschen te vereenigen, toch overeenstemming brengt in hunne handelingen: dat is de hartstogt van den haat! Bij den een werkt zij op deze, bij den anderen weêr op een andere wijze. De Hoogleeraar, zoo trouwloos als dom, in het K. N. Instituut, revelende over zijne Pausin Johanna, ten einde de pausselijke waardigheid bespottelijk te maken; — het genootschap, dat wijst op rustige Katholijken, en dan zijnen geloofsgenooten toeroept: daar hebt gij ze nu, die Katholijken! weest op uwe hoede, of gij zult vergaan! wapent u tegen hen met STOFFELIJKE KRACHT!!! — de deugniet, met een scheldwoord den Priester in het aangezigt honende; — zij zijn elkander vreemd; een vooraf vastgesteld doel vereenigd hen niets en toch blijkt uit aller handeling een zelfde opzet, dat, namelijk, van de Katholijken te verguizen, omdat in aller borst een zelfde hartstogt heerscht, haat, namelijk, tegen de Katholijken. Die hartstogt nu bezielde de reactionnaire partij van den aanvang van haar bestaan; in de laatste zestien jaren vertoont zij zich niet minder levendig werkzaam.

Het meest schaamteloos gaf zij zich bloot bij het vernemen van den Belgischen opstand. En toch was het door eenige onbedachtzame jongelingen ontstoken vuurtje toen nog zoo gemakkelijk te dooven geweest! Eene administratieve scheiding, met den Prins van Oranje aan het hoofd der regering, ware België voldoende. Den 28 Augustus, dus reeds drie dagen na de eerste losbarsting der volkstoorn, hadden de aanzienlijksten van Brussel eenige uit hun midden naar den Haag afgevaardigd, ten einde den Koning van hunne onkreukbare trouw te verzekeren en hem te smeeken, toch gehoor te geven aan de wenschen zijner onderdanen: maar, »in den Haag sprak men van de Belgen niet meer dan met gramschap of minachting. De afgevaardigden der zuidelijke provinciën werden er gehoond, en begrepen spoedig, dat zij zich daar op vijandelijk grondgebied bevonden. Hollandsche redenaars uitten den wensch, de wapenen ter hand te nemen (2) »Het kon niet anders, of de ontknooping moest zoodanig wezen, gelijk de noordelijke provinciën die niet wenschten. Eere intusschen den Katholijken van Noord-Nederland, dat zij, in weerwil der schimpredenen waarmede in die dagen hartstogt en haat hunne H. Godsdienst en hare belijders overlaadden — eere hun intusschen dat zij geen oogenblik ophielden te bedenken, dat zij Nederlanders waren, te bedenken, wat zij aan hun vorst en vaderland waren verschuldigd!

Doch wende ik den blik af van die rampzalige dagen, verzuime ik zelfs met den afschuw, dien het verdient, te kwalificeren, die, nog twee jaren later, verraderlijk onder het volk door den haat uitgestrooide geruchten, dat het de Katholijken waren — 't was niet meer menschen-, maar duivelen-woede! — dat het de Katholijken waren, die de cholera over Europa hadden gebragt; verachte ik het zelfs te gewagen van die, bij het vernemen van het aanstaande huwelijk des Konings met de katholijke Gravin d'Oultremont, door de dagbladen zoowel als in het geheim uitgelokte schimptaal tegen dat huwelijk des Konings, omdat hij ging huwen met eene *katholyke* vrouw; spreke ik er zelfs niet van, dan om er over te grimlagchen, dat herhaaldelijk en gestadig deputatiën van Predikanten tot den Koning wisten door te dringen, — niet om hem te zeggen, dat regt, regt was en voor allen moest gelden, maar dat regt alleen regt was voor hen en hunne partij, en, met betrekking tot de Katholijken, moest geëxegeseerd worden zóó dat regt zou worden verstaan als onregt: — al dergelijke ellenden laat ik liefst onvermeld, omdat zij van te hevige opgewondenheid getuigden, om duurzaam te kunnen zijn, maar vooral, omdat zij ten eenemale afwijkingen waren van de tot dusverre gevolgde en later weêr opgevatte gedragslijn der partij tegen de Katholijken, hierin bestaande, van eenerzijds, de wettelijk gewaarborgde regten en aanspraken niet te ontkennen, maar van, anderenzijds, waar het op de toepassing dier regten aankwam, zich te houden, alsof men geene de minste kennis droeg van haar bestaan. De oude haat, waardoor men zich verraadde, was middelerwijl weêr begonnen zich te openbaren, door den Katholijken met algemeenheden tot zwijgen te willen brengen: die wijze van zich te uiten was der partij natuurlijker; en lette ik daarom liever op de gevallen, waarin zij ons tot dupes zocht te maken van hare list.

Met een paar woorden melding makende van het door de partij gehouden gedrag, ter gelegenheid van de behandeling der kwestiën van het lager onderwijs en het concordaat; het doel herdenkende van het Genootschap: *Unitas*; op den toon lettende, die ten aanzien van het Katholicisme en zijne belijders, zoo in de Tijdschriften als in het voornaamst geleerd Genootschap zoo vaak weêrklinkt; de onlangs, bij gelegenheid der ontworpen, maar afgesprongen grondwetsherziening, geuite meeningen en eischen overwegende; eene enkele aanmerking, verder, over de schandelijke mishandeling, Mgr. Grooff wedervaren; over de inrigting onzer hoogescholen, met betrekking tot de regten der Katholijken; over de wijze, waarop men tegenwoordig het billijk verlangen der Katholijken, om, wegens hunne godsdienst niet uitgesloten te worden buiten openbare bedieningen, zoekt te paaijen — de beschouwing dier weinige punten zal genoegzaam zijn, om te doen zien, dat de taktiek der reactionnaire partij nu nog altijd is, wat zij ruim dertig jaren lang is geweest.

R.

(*Wordt voortgezet in het volgend No.*)

(1) Zie Nos. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 19, 20, 21, 22.

(2) Louis Blanc, *Histoire de Dix Ans*, Brux. 1843. T. I, p. 160.

CORRESPONDENTIE.

Een arme R. K. vrouw verlangt van ons te weten, of men het regt had, haar aan het Leprozenhuis alhier, waarheen zij zich met haar kind, wegens een om der kieschheidswille moeijelijk te noemen gebrek, vervoegd had, — of men het regt had, haar de deur te wijzen met het bescheid: »zijt ge Roomsch; ga dan maar naar het Buitenhuis; hier worden alleen Gereformeerden *gratis* geholpen."

Zoo de briefschrijfster ons haar adres had gegeven, dan zouden wij mondeling haar ons antwoord hebben gebragt. De zaak echter niet zonder opheldering willende laten, stippen wij aan, dat het Leprozenhuis, opgerigt ter verpleging van dezulken, welke met de Lazarusziekte besmet, uit het H. land waren gekomen, uit gelden door Katholijken tot dat doel bijeengebragt, den 26 Augustus 1566 aan de Gereformeerden werd *afgestaan*, om daar bij slecht weder voor hunne godsdienstoefeningen gebruik van te maken (verg. Wagenaar, Beschr. v. Amst. II, 311); dat het later tot bijzaal diende van het gasthuis; en, zoo wij ons niet bedriegen, thans weêr tot bijzaal strekt van het diaconiehuis. *Feitelijk*, alzoo, zijn de Gereformeerden in het bezit van het Leprozenhuis; mogen zij als bezitters spreken, en eene arme R. K. vrouw met haar kind de deur wijzen.

Mogt men tot ons meerdere dergelijke vragen willen rigten, dan gelieve men bij de opgave van den naam, tevens de woonplaats te vermelden.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.